

قوانین داخلی ایران بر روی آن‌ها رویه‌ای غلط و آسیب‌زاست. قوانین گمرکی فقط باید در کشور مبدأ و مقصد اعمال شود و اجرای قوانین گمرکی کشور واسط بر روی محموله موضوعیت ندارد. به همین منظور، فرایندهای گمرکی و عبوری کالاها را ترانزیتی باید از فرایندهای کالاهای وارداتی و صادراتی جدا شود و با رویه‌های بسیار روان‌تر در کشور ادامه مسیر بدهد و خارج شود.

• مدیریت یکپارچه پایانه‌ها

معماری فرایند در پایانه‌های مرزی و بندری الگوی یکسان و بهره‌وری ندارد و به شکلی آشفته و بدون نظم اجرا می‌شود. این رویه باعث شده است تا فرایندهای ورود و خروج کالای ترانزیتی به ایران گاهی تا چند روز به طول بینجامد؛ حال آنکه چنین روندی در کشورهای توسعه‌یافته و اروپایی مستلزم صرف زمانی کمتر از یک ساعت است؛ بنابراین لازم است تا مدیریت و معماری فرایند در پایانه‌های کشور متحول شود و در اختیار یک نهاد واحد (ترجیحاً متولی واحد ترانزیت) قرار گیرد. این نهاد علاوه بر لزوم برخورداری از قدرت مدیریت و سامان دادن به همه دستگاه‌های حاضر در پایانه باید در قبال هرگونه سوءمدیریت و معطلی بار ترانزیتی در مبادی ورودی کشور پاسخگو باشد. در حال حاضر مدیریت پایانه‌ها به وزارت راه سپرده شده، اما این نهاد، فاقد توان مدیریت دستگاه‌ها و فرایندهای موجود در پایانه‌هاست.

• بازکردن پرونده جداگانه ترانزیت در دیپلماسی اقتصادی وزارت خارجه

در گذشته، دیپلماسی اقتصادی از ارکان غایب در وزارت امور خارجه بوده است که وجود آن به منظور ارتقای برون‌گرایی اقتصادی در کشور ضروری است. در تعریف وظایف دیپلماسی اقتصادی باید به مزایای کشور در اقتصاد جهانی توجه کرد و امتیاز جغرافیایی و ترانزیتی ایران یکی از مهم‌ترین فرصت‌های موجود است. به همین منظور، لازم است تا ترانزیت به عنوان اهم کارویژه‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی تعریف شود و به طور ویژه تصمیمات مأخوذه در پایتخت تا مذاکرات سیاسی و تعریف وظایف سفارتخانه‌ها لحاظ شود. همچنین دستگاه سیاست خارجی کشور باید مشکلات بین‌المللی موجود بر سر راه ترانزیت را با ابزارهای در اختیار حل و فصل کند و در این مسیر از راهکارهای ایجابی و حتی سلبی بهره بگیرد. اهمیت ترانزیت چنان است که چین به عنوان دومین قدرت اقتصادی جهان طرح «یک جاده - یک کمربند» را به عنوان مهم‌ترین پروژه سیاست خارجی خود حول محور ترانزیت تعریف کرده است. همچنین اتحاد کشورهای غربی تحت لوای گروه ۷، یکی از اولویت‌های خود را مقابله با طرح چین عنوان کرده است.

• انعقاد تفاهم‌های راهبردی با مشتریان اصلی بازار ترانزیت ایران

انعقاد تفاهم‌ها و قراردادهای راهبردی با کشورهایی که می‌توانند مبادی و مقاصد اصلی جریان‌های ترانزیت عبوری از ایران باشند از جمله ملزومات کلان ترانزیت کشور است. چنان‌که ذکر شد، کشورهایی مانند چین، در گذشته قصد تشکیل چنین همکاری‌هایی را با ایران داشته‌اند که در ادوار پیشین، از سوی دولت ایران استقبال چندانی را مشاهده نکرده‌اند. گشودن دروازه‌های همکاری مشترک با این کشورها و پیگیری آن به صورت عملی باید در دستور کار نهادهای مسئول و بلندپایه کشور قرار گیرد.